

PRESSMEDDELANDE

DATUM: 2005-11-16

NR: 67

KONTAKT: Tomas Lundberg, pressekreterare, tel. 08-787 02 15

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

■ Det aktuella ekonomiska läget

Riksbankschef Lars Heikensten talade idag på ett seminarium anordnat av SNS om det aktuella ekonomiska läget.

"Riksbanken publicerade sin senaste bedömning av inflationsutsikterna i inflationsrapporten den 20 oktober. Där tecknade vi en ljus bild av den ekonomiska utvecklingen såväl i Sverige som i vår omvärld. Den internationella tillväxten bedömdes bli fortsatt god. I Förenta Staterna väntades den starka tillväxten mattas av något främst till följd av en stramare penningpolitik. I någon mån väntades detta motverkas av en högre tillväxt i euroområdet. Samtidigt ansågs det troligt att den starka utvecklingen i Asien skulle fortsätta. Liksom tidigare väntades tillväxttalen i Kina vara höga, samtidigt som läget i Japan nu för första gången på mer än tio år verkar relativt stabilt med stigande tillväxt. Sammantaget väntades de globala tillväxttalen komma att röra sig mellan 3,5 och 4 procent, vilket är något lägre än ifjol men ändå innebär fortsatt goda förutsättningar för svensk export", sade Heikensten.

"Den information som inkommit därefter bekräftar i allt väsentligt denna bedömning. Trots orkaner och ett högt oljepris har amerikanska hushåll och företag fortsatt att öka sin konsumtion och investeringar i en stabil takt. Även på andra håll i världen har vi sett i huvudsak positiva signaler om konjunkturen. Exempelvis steg inköpschefsindex för tillverkningsindustrin i oktober för euroområdet och för Japan. Den senaste statistiken tyder således på att konjunkturen i omvärlden fortsätter att vara stark och att utvecklingen i stora drag är i linje med bedömningen i inflationsrapporten. Det innebär också att det kan finnas anledning att känna mindre oro över den internationella utvecklingen än vad som emellanåt varit fallet under senare år", sade Heikensten.

"När det gäller den svenska ekonomin konstaterade vi i oktober att konjunkturuppgången hade tagit ny fart efter nedgången under inledningen av året. Exporten väntades växa starkt. Den investeringsuppgång som inleddes under fjolåret bedömdes fortsätta även om den efterhand väntades gå in i en lugnare fas. Också den privata konsumtionen väntades stiga i snabbare takt mot bakgrund av bl.a. en god reallöneutveckling, en expansiv finanspolitik och en efterhand ökande sysselsättning. Sammantaget såg vi framför oss en ganska god tillväxt och ett normalt konjunkturmönster, där den inhemska efterfrågan skulle komma att driva

utvecklingen i ökad utsträckning. Mot denna bakgrund räknade vi med en vändning på arbetsmarknaden", fortsatte Heikensten.

"Även när det gäller konjunkturen i Sverige bekräftar ny information i stora drag den tidigare bilden. Den senaste konjunkturbarometern ger en ljus bild av läget i de flesta branscher som ingår i undersökningen, och utrikeshandelsstatistiken visar på en starkare exportutveckling. I likhet med utvecklingen på andra håll i världen visade också det svenska inköpschefsindexet för oktober på en positiv utveckling. Även den väntade uppgången i privat konsumtion bekräftas av ny information, i detta fall av omsättningen inom detaljhandeln. Bilden av en gradvis, försiktig förstärkning på arbetsmarknaden får också stöd av inkommande data för t.ex. nyanmälda lediga platser, varsel och företagens anställningsplaner. Om något verkar sysselsättningen utvecklas aningen starkare än beräknat", sade Heikensten.

"Inflationen i den svenska ekonomin har varit låg sedan slutet av 2003. Enligt den senaste statistiken, som avser oktober månad, uppgick den årliga prisstegringstakten mätt med KPI och UND1X till 0,5 respektive 0,8 procent. Den låga inhemska inflationen beror i hög grad på en överraskande snabb ökning av produktiviteten. Samtidigt har den importerade inflationen hållits nere av ett starkt globalt konkurrenstryck, lediga resurser i världsekonomin och en tidigare relativt stark krona. I inflationsrapporten gjorde vi bedömningen att inflationen skulle öka framöver, men i ganska måttlig takt. I början av prognosperioden väntades framförallt oljepriset driva upp prisökningstakten. Därefter väntades ett stigande resursutnyttjande i Sverige och i omvärlden, tillsammans med att effekterna av ett antal prisdämpande faktorer avtar något, leda till att inflationen stiger. Mot denna bakgrund var vår bedömning att inflationen mätt med UND1X skulle stiga från dagens låga nivåer för att på ett par års sikt vara nära målet", konstaterade Heikensten.

"Erfarenheterna visar att läget på de finansiella marknaderna ofta är lite oroligt i faser när ränteläget anpassar sig uppåt. Så har också varit fallet under det senaste året. På valutamarknaden förefaller det ha varit ovanligt tydligt fokus på skillnader i de korta räntorna mellan olika länder, med konsekvenser för kronans utveckling. Låt mig därför understryka att det inte är konstigt att de svenska korta räntorna varit lägre än i många andra länder. Av flera olika skäl, av vilka jag berört några tidigare, har inflationen i Sverige varit väsentligt lägre än på andra håll. Jämfört med USA och euroområdet handlar det beroende på vilket inflationsmått man utgår ifrån om mellan 0,5 och 1 procentenhet i genomsnitt för de senaste tre åren. 2004 var skillnaden så stor som 2 procentenheter. Också när man tittar framåt i tiden, vilket är viktigt i detta sammanhang, räknar prognosmakare enligt Consensus Forecast med en högre inflation i euroområdet och USA än i Sverige", fortsatte Heikensten.

"Klart är att kronan sedan våren utvecklats svagare än Riksbanken räknat med. Som ni vet har vi inget mål för växelkursen. Men den är en viktig faktor när vi ska ta ställning till den framtida inflationen. I detta sammanhang är det dock inte den dagsaktuella kursen som är avgörande utan hur vi ser på utvecklingen i ett lite längre perspektiv. Det finns inte anledning att frångå den grundläggande bedömning vi tidigare gjort; starka skäl talar fortfarande för en kronförstärkning. Det är inte bara så att svenska makrodata i allmänhet har utvecklats förmånligt under en följd av år jämfört med t.ex. euroområdet, de flesta prognoser pekar dessutom på att denna utveckling fortsätter. Sverige tillhör också de länder i världen som under en följd av år haft högst handelsöverskott som andel av BNP, en

indikation bland flera på att kronans värde varit förhållandevis lågt. Men även om vi alltså - som jag ser det - inte bör ändra vår grunduppfattning att kronan kommer att stärkas är dess värde i utgångsläget nu onekligen ett annat. Det finns därför skäl att beakta ett riskscenario för inflationen kopplat till en svagare växelkurs. Lika väl som Riksbanken lyft fram den under 2003 till 2004 starka kronan, som en orsak till den låga inflationen, finns det skäl att betona att försvagningen i år, särskilt om den håller i sig, kan komma att resultera i en högre inflation", fortsatte Heikensten.

"Sammantaget ser jag idag ingen anledning att i någon större utsträckning ändra min syn på inflationen jämfört med i oktober. Men de förändringar som skett förefaller mig tala för en aningen starkare ekonomisk utveckling och kanske också en risk för en något snabbare prisökningstakt, främst sammanhängande med den internationella inflationen och en svag kronkurs. Mot den här bakgrunden framstår - med den information vi har idag - de förväntningar som finns på de finansiella marknaderna om en höjning av reporäntan en bit in på nästa år vara rimliga. Till denna slutsats bidrar för min del den starka realekonomiska utvecklingen och de ökade risker som följer med husprisernas fortsatta uppgång", fortsatte Heikensten.

"Låt mig avsluta med ett par mer allmänna reflektioner. Det är mot bakgrund av dagens extremt låga ränteläge och stimulerande penningpolitik alldeles naturligt att en räntehöjning närmar sig. Höjningar av reporäntan har utan dramatik genomförts ett antal gånger tidigare sedan inflationsmålet infördes. I grunden är det en naturlig konsekvens av den starka ekonomiska utvecklingen och något som bör kunna bidra till att säkra en fortsatt stabil utveckling i den svenska ekonomin under kommande år", avslutade Heikensten.